

Lonkend Rivierenland

Ruimte voor rivieren

door ons land te voeren, moet er veel gebeuren. Geïnspireerd door het plan ontwikkeld om rivierwater veilig af te kunnen voeren. Dit zal grote gevolgen

— Jan van den Berg

krijgt vorm

Om het water uit de Rijn veilig

Lonkend Rivierenland van Staatsbosbeheer worden er plannen

hebben voor het landschap.

Het staat vast dat onze rivieren de groeiende hoeveelheid water in de nabije toekomst niet meer kunnen afvoeren. Het kabinet heeft half april de planologische kernbeslissing 'Ruimte voor de rivier' gepresenteerd. In dat plan moeten er voor 2,2 miljard euro dijken verlegd worden, komen er hoogwatergeulen en worden dijken van polders doorgestoken.

— De vraag is of het ook anders kan. Volgens Staatsbosbeheer is dit het geval, als we het water structureel meer ruimte geven. Nodig zijn bredere oevers en stromen die voldoende inhoud hebben om het water te bergen. Essentieel in dit plan is het gebruik van nieuwe stromen. Dit kunnen oude stromen zijn, die vroeger zijn afgedamd. Een alternatief is om een geheel nieuwe rivierstroom te graven.

— In beide gevallen kan er voldoende ruimte gevonden worden om water binnendijks op te vangen. De opvang buitendijks in waterbergingsgebieden, waar Rijkswaterstaat over denkt, is dan niet nodig. Berekeningen laten zien dat er op deze manier 18.000 kubieke meter water per seconde verwerkt kan worden. Dit is een hoeveelheid waar we in 2050 rekening mee moeten houden.

— Het plan van Staatsbosbeheer heet Lonkend Rivierenland. Dit is geen volledig uitgewerkt plan. Het schetst de principes van binnendijkse wateropvang. Noodoverlopen en waterbergingsgebieden zijn niet nodig in dit plan. Het water wordt

op een natuurlijke wijze verdeeld over de takken van de Rijn. Er zijn geen inlaatwerken en menselijke handelingen nodig. Dit is gunstig voor de veiligheid. Voorts kunnen verder uitgewerkte plannen voor 2015 uitgevoerd zijn, waarna er geen ingrijpende maatregelen nodig zijn. Het enige nadeel ten opzichte van de PKB 'Ruimte voor de rivier' zijn de kosten, te weten 2,8 miljard euro tegen 2,2 miljard voor de PKB.

— Een van de uitwerkingen van Lonkend Rivierenland is het plan voor een 'groene rivier'. Dit is gemaakt door het onderzoeksinstituut Alterra. Het plan voorziet in nieuwe uiterwaarden in de Rijnstrangen bij Zevenaar en langs de Linge in de Betuwe.

— De Rijnstrangen zijn takken van de Rijn die tot halverwege de vorige eeuw met deze rivier in verbinding stonden. Het water stroomde er vrij in en uit, afhankelijk van het peil van de Rijn. Deze zijtakken zijn afgedamd, maar liggen grotendeels intact in het landschap. Er liggen dijken langs, die zonder grote ingrepen weer als waterkering kunnen dienen. De bebouwing in de Rijnstrangen van voor plusminus 1950 ligt op terpen. Het ligt al met al voor de hand om te onderzoeken of deze gebieden voor afvoer en berging van water gebruikt kunnen worden.

— De Rijnstrangen kunnen samen met een aangepaste Linge dienen als rivierarmen die evenwijdig lopen aan de huidige rivieren. Zij verhogen de capaciteit van het rivierensysteem als geheel.

Ruimte voor rivieren is bruikbaar voor aanleg van natuur

— Het is ook mogelijk om een nieuwe rivier te graven. Dit is het uitgangspunt van het InnovatieNetwerk Groene Ruimte en Agrocluster. Dit heeft de opdracht gegeven om het rivierenland tussen Arnhem en Nijmegen grondig opnieuw te ontwerpen. De ruggengraat van dit plan is een nieuwe rivier van 34 kilometer lang, die even beneden Pannerden van de Waal kan aftakken en langs Elst en Zetten naar Ochten lopen. Hier sluit de rivierarm weer aan op de Waal.

— De rivier zou moeten bestaan uit een smal zomerbed, dat slingerend door een veel breder winterbed loopt. Dit laatste zou tenminste 500 meter breed moeten zijn. Op sommige plaatsen kan het echter een kilometer breed zijn.

— Water afvoeren en bergen is niet het enige doel van deze plannen. Ze hebben betrekking op KAN, ofwel het Knooppunt Arnhem Nijmegen. Dit gebied kenmerkt zich door de aanleg van (of plannen hiervoor) van veel woonwijken en infrastructuur. Het gebied heeft tussen de steden nog in hoge mate een landelijk karakter. Dit staat onder druk door de vele bouwplannen. De 'rivierplannen' bieden een goed tegenwicht voor deze verstedelijking.

— De ruimte voor de rivieren is goed bruikbaar om natuurgebieden aan te leggen of uit te breiden. Ook biedt de ruimte mogelijkheden voor recreatie op het water en langs de oevers.

— Of Lonkend Rivierenland wordt uitgevoerd en in welke vorm, zijn vragen die nog niet beantwoord kunnen worden. Zeker is dat ze een andere opzet hebben dan buitendijkse wateropvang. Voor welke oplossing politiek en burgers zullen kiezen, moeten we afwachten. In beide gevallen zal er meer ruimte beschikbaar moeten komen voor het water. Staatsbosbeheer heeft met Lonkend Rivierenland in elk geval laten zien, dat het goed wil nadenken over de samenhang tussen water, natuur, recreatie en bebouwing.

